

Herr Orring talar ut

Scenen är ett klassrum med en grundskolenia. Sedan länge har vissa elever gjort livet surt för lärarinnan, som väntar barn. Så förlorar hon plötsligt tålamodet och tar tag i håret på den värste plågoanden. Denne sparkar lärarinnan i magen, samtidigt som han utropar: ”Hoppas ungen fick vad den tålde!”

Denna episod — återgiven i en dags-tidning — är knappast unik. Liknande fall av elevterror, tom innefattande fysiska övergrepp av brutalaste slag, inträffar sannolikt oftare än man tror i skolorna. Men de når inte offentligheten. Lärarna drar sig nämligen för att erkänna sina svårigheter, eftersom de riskerar att stämplas som inkompetenta och få sänkt tjänstgöringsbetyg.

Aldrig någonsin torde lärarens arbets-situation ha varit mindre avundsvärd än under det senaste decenniet. Skolreformerna har avlöst varandra i snabb följd, vilket medfört bristande arbetsro i skolan. En sak är att på papperet skissera upp ståtliga nyskapelser, exempelvis det nya gymnasiet. En annan är att förverkliga dem. Det är då de stolta idékonstruktionerna i praktiken prövas — och ofta visar sig vara byggda på lösansand.

Det är lärarna som hela tiden fått dra det tyngsta lasset under denna för vårt skolsystem så revolutionerande tid. Det är också de som fått bära hundhuvudet när de höga ambitionerna inte uppnåtts. För elever, föräldrar, politiker och skolreformatorer har läraren varit ett lovligt byte. Ändå — utan den lojalitet han el-

ler hon visat upp, hade situationen i skolan förvisso varit en helt annan och dystrare än den trots allt är i dag.

Men någonting har plötsligt hänt. Den relativt nyutnämnde chefen för Skolöverstyrelsen Jonas Orring vaknade till liv. För att visa att han inte helt vill glömma bort lärarna, bestämde han sig för att säga någonting väsentligt. Det skedde på Hem och Skolas konferens i Östersund. Rätt man yttrade rätt sak inför rätt forum — men tyvärr åtskilliga år för sent!

Hr Orring slog näven i bordet. Lärarens uppgift är svår, inte sällan påfrestande, sade han. Hans arbetssituation kan vara fylld av förnedrande förödmjukelse, grymhet på gränsen till det olidliga! SÖ-chefen berörde också händelsen då en lärare bötfälldes för att ha gått handgripligt tillväga mot en utmanande elev. ”Jag frågar mig om det inte borde ha funnits utrymme för åtalseftergift”, yttrade hr Orring.

Jo, det borde det verkligen! Och naturligtvis var det ingenting annat än rena självklarheter hr Orring kom med. Likafullt väckte hans ord en remarkabel uppmärksamhet. Det avslöjar på ett genant sätt hur mycket som brustit i stödet till lärarna från ansvarigt håll under många år.

Det är beklämmande att på nytt behöva slå fast, att lärarens arbetsbörda ständigt växer i takt med nya läroplaner och nya undervisningsmetoder som han inte är utbildad för. Samtidigt

skärps kraven på större medbestämmanderätt, inte minst från elever som långt ifrån alltid är mogna att bära det ökade ansvaret. Dessutom har elevernas fackliga organisation, SECO, det senaste året kommit att bli en tummelplats för ungdomar som nästan undantagslöst står till vänster om vänster. Följden härav har blivit en SECO-politik av det mest förvirrade slag, bland mycket annat manifesterad i ordföranden Katarina Engbergs ord vid samma Hem och Skola-konferens — i polemik mot hr Orring — att lärarnas ”motståndare” inte är eleverna utan SÖ och näringslivet!

Så länge ledningen för SECO består av extremistiska revolutionsfantaster lär det blir svårt att med hjälp av denna organisation skapa drägliga arbetsförhållanden i skolan. Men läraren har faktiskt rätt att kräva sådana. Hans ar-

bete är nämligen inte alls så trevligt och stimulerande som man i viss vulgärargumentation vill göra gällande. För att sådana arbetsförhållanden skall kunna komma till stånd är det nödvändigt med samarbetsvilja från samtliga berörda parter.

Med spänning frågar sig därför nu både lärare, elever och föräldrar om hr Orrings uttalande i Östersund enbart var munväder eller om han menade vad han sade. I det sistnämnda fallet har han alla möjligheter att i handling följa upp sitt tal. Då kan han visa att han inte vill finna sig i någon elevdiktatur i skolan. Då kan han också visa att han inte vill uppge den målsättning, som innebär att skolan skall bibringa eleverna en del kunskaper och färdigheter. Han har med andra ord chansen att ge skolanarkismens profeter den åthutning de så länge tigt om.